

SLOVARČEK: IZRAŽANJE KRAJA

Cilj je udeleženska vloga samostalnika, ki se nanaša na kraj, ki je končna lokacija vršilca ali pasivca po končanem dogodku.

Dvoročna kretnja je odkretana z obema rokama, pri čemer ločimo simetrične (obe roki v isti obliki in z istim gibanjem) ter nesimetrične (vsaka roka s svojo obliko dlani, pomožna roka je brez gibanja) dvoročne kretnje.

Enoročna kretnja je odkretana le z eno (glavno) roko.

Glagol premikanja je glagol, ki se nanaša na dogodek, v katerem se udeležencu spremeni lokacija. V različnih govornih in znakovnih jezikih se glagoli premikanja kot skupina pogosto ločijo od ostalih glagolov.

Glavna roka izvaja enoročne kretnje. Za desničarje je privzeta glavna roka desna, za levičarje pa leva. Med kretanjem lahko kretalci iz različnih vzrokov začasno zamenjajo funkciji glavne in pomožne roke.

Izhodišče je udeleženska vloga samostalnika, ki se nanaša na kraj, ki je prvotna lokacija vršilca ali pasivca pred začetkom dogodka.

Kraj dogajanja se v slovenskem znakovnem jeziku izrazi s pomočjo samostalnika ali krajevnega prislova, ki ga odkretamo na začetku stavka, in sicer kot krajevno temo.

Krajevna tema je kretnja, ki opredeljuje kraj dogajanja in je odkretana z dvignjenimi obrvmi na začetku stavka; sledi premor, mežik in vrnitev obrvi v nevtralni položaj.

Krajevni stavek je v slovenskem znakovnem jeziku sestavljen iz podlage (v funkciji krajevene teme), lika in klasifikatorskega glagola, ki se ujema z likom in podlago.

Kretalni prostor je prostor izvajanja kretanj, znotraj katerega kretnje lahko dobijo svoje lastno mesto kretanja.

Lik je samostalnik, ki v krajevnem stavku označuje tistega, ki potrebuje umestitev v prostor.

Mežik označuje meje med večjimi skladenjskimi in/ali prozodičnimi enotami (na primer med znakovnimi zvezami in stavki).

Nova informacija se v slovenskem znakovnem jeziku izrazi v drugem delu stavka.

Obtelesna kretnja je kretnja, ki ima vnaprej določeno mesta kretanja na telesu ali v povezavi s telesom.

Okoliščinska tema opredeljuje kraj, čas ali vzrok dogajanja in je odkretana z dvignjenimi obrvmi na začetku stavka; sledi premor, mežik in vrnitev obrvi v nevtralni položaj.

Podlaga je samostalnik, ki v krajevnem stavku označuje tistega, ki zamejuje prostor in s tem liku omogoča umestitev v prostor.

Pomožna roka je roka, ki ne sodeluje pri izvajanju enoročne kretnje oziroma ki se med izvajanjem nesimetrične dvoročne kretnje ne premika.

Pomožni ostanek je pomožna roka, ki med kretanjem lika in podlage v krajevnem stavku ostane v obliki in položaju, ki ju je imela med kretanjem podlage.

Premor označuje meje med večjimi skladišnimi in/ali prozodičnimi enotami (na primer med znakovnimi zvezami in stavki).

Prostorska kretnja je kretnja, ki nima vnaprej določenega mesta kretanja na telesu ali v povezavi s telesom. Mesto kretanja se ji določi vsakič na novo; če se ji mesta kretanja ne določi, je odkretana v nevtralnem kretalnem prostoru.

